

Klinika adiktologie
1. lékařská fakulta
Všeobecná fakultní nemocnice
Univerzita Karlova v Praze

Efektivní strategie podpory zdraví

Termín a místo konání: 18. 6. 2013

Státní zdravotní ústav

Konferenci slavnostně zahájila Ing. Jitka Sosnovcová, ředitelka SZÚ

S příspěvkem vystoupili

MUDr. Stanislav Wasserbauer, ředitel odboru strategie a řízení ochrany a podpory veřejného zdraví MZ

Prof. MUDr. Michal Anděl, CSc., děkan 3. LF UK, přednosta II. Interní kliniky FNKV

Prof. PhDr. Michal Miovský, PhD., proděkan 1. LF UK, přednosta Kliniky adiktologie VFN

MUDr. Antonín Malina, PhD., MBA, vedoucí školy veřejného zdravotnictví IPVZ

Ing. Hana Raddová, ředitelka marketingu a řízení, Zdravotní pojišťovna Škoda

Ing. Arnošt Klesla, PhD., Vysoká škola ekonomická a Vysoká škola finanční a správní

Mgr. Jitka Boušková, vedoucí kanceláře Národní sítě zdravých měst

PaeDr. Miroslava Salavcová, odbor předškolního, základního a uměleckého vzdělávání MŠMT

MUDr. Petr Tláška CSc., Dětská poliklinika FN Motol, předseda Společnosti pro výživu o.s.

Mgr. František Kotrba, Zdravotně sociální fakulta Jihočeská Univerzita, KHS Jihočeského kraje

MUDr. Hana Janatová, CSc., Centrum podpory veřejného zdraví, Státní zdravotní ústav

MVDr. Kateřina Janovská, předsedkyně Národní sítě podpory zdraví

PhDr. et bc. Jana Churáčková, ředitelka Základní školy, Praha

PhDr. Jitka Reissmannová, PhD, Katedra výchovy ke zdraví, Pedagogická fakulta MU Brno

Hlavní výstupy konference

Teoretická východiska podpory zdraví:

- Zdraví 2020, novela Zákona 258/2000, nová Koncepce prevence, ochrany a podpory zdraví, zdravotní studie, studie životního stylu a analýzy zdravotního stavu - povinné v krajích v 5-letých intervalech
- kognitivní a sociální psychologie (přizpůsobit preventivní programy cílové skupině)
- metodologie tvorby efektivních preventivních programů včetně jejich evaluace
- matematické modely dopadu a efektivity preventivních programů: cost-benefit a cost-effectiveness analýzy
- matematické modely ekonomických ztrát z nezdravého životního stylu: cost-utility analýza
- studie vlivu reklamy na životní styl
- neurofyziologie dopaminových receptorů (potřeba příjemných pocitů, dosahovaných vyplavením dopaminu při užívání tabáku, alkoholu, přejídání se aj.), zejména u geneticky predisponovaných jedinců, geneticky zakódovaná chuť na sladké

Pro efektivní podporu zdraví je třeba posílit a/ zkvalitnit

- přípravu a počet vzdělaných profesionálů v primární prevenci a podpoře zdraví v rezortu zdravotnictví i školství; vyučování výchovy ke zdraví aprobovanými učiteli
- morální odpovědnost zdravotníků a učitelů (etický kodex): negativní příklady- kouření, prodejní automaty na sladkosti ve školách- odstranit tak schizofrenní přístup školy- učitelé mluví o zdravém životním stylu, ale škola jej často jako celek prakticky neprezentuje, působit i na rodiče – často vyžadují prodejní automaty ve škole

- prostor pro výchovu ke zdraví ve školách např. začleňováním do jiných předmětů, posílit kritické myšlení ve vztahu k médiím
- dramatická preventivní medicína a výchovy ke zdraví na lékařských VŠ, měla by být více „sexy“ (ve srovnání s akutní medicínou je nudná, řešením jsou např. kazuistiky a problémově orientovaná výuka)
- výchovu ke zdraví zejména na pedagogických VŠ, je spíše utlumována
- měření efektivity preventivních programů podle standardizovaných indikátorů
- certifikaci preventivních programů
- mezirezortní spolupráci (zdravotnictví- školství- sociální oblast-), harmonizovat preventivní jednotný postup (užívání tabáku, alkoholu, obezita...)
- sociální marketing, zatraktivnit reklamu na zdravý životní styl- je nudná
- prezentování prevence a podpory zdraví na všech fórech- ne jen v uzavřených skupinách
- síťování subjektů aktivních v podpoře zdraví
- sdílení příkladů dobré praxe (úspěšných projektů a zkušeností s prosazováním projektů)
- klientsky přívětivé aplikace zdravotních pojišťoven v oblasti prevence
- řešení nerovnosti ve zdraví: délka života mezi muži se základním a VŠ vzděláním je 18 let. U žen je rozdíl 4 roky.

Příklady dobré praxe

- **Národní síť zdravých měst**, asociace – cílem zlepšit zdravý život v regionech, využívá síťová spolupráce a systém mezinárodních indikátorů kvality, v každém kraji krajský koordinátor, před vstupem do sítě nezbytná analýza zdravotního stavu, setkávání KÚ s občany, podíl na řízení, společná rozhodnutí
 - www.Dobrapraxe.cz (200 příkladů z 57 míst ČR i zahraničí)
 - www.ZdravaMesta.cz (Metodika – možnost odběru zpráv e-mailem dle témat)
 - www.Databaze-Strategie.cz – knihovna dokumentů
- **Společnost pro výživu o.s.** – atraktivní edukační programy zaměřené na výživu a školní stravování, důležitý vědecký a odborný přístup, základem zdravotní studie a nové poznatky
 - Jak hravě žít zdravě, Zdravá abeceda, Soutěž Sapere, Výživa ve výchově ke zdraví
 - Fórum prevence dětské nadváhy a obezity
 - založen Den boje proti dětské obezitě (25. 5.)
 - spolupráce při sestavování spotřebního koše do vyhlášky o školním stravování aj.
- **Národní síť podpory zdraví, o.s.** - úspěšné projekty zvyšování zdravotní gramotnosti (www.gramotnost.cz); pro seniory Přivítejme podzim pohybem, Rotopedtours, Pěškotours a Hry našich babiček, zaměřené na rozvoj obratnosti a podporu hravých pohybových aktivit (školka s míčem, švihadlem, skákání přes prádelní gumu).
- **Škola podporující zdraví**, evropský program WHO - ZŠ Eden v Praze ve Vršovicích, tři programové pilíře v této škole naplněny:
 - Pohoda prostředí - více hodin pohybové aktivity, rivalitu mezi žáky převést na spolupráci, změna žákovské rady, lépe fungující žákovský parlament
 - Zdravé učení: přijali písmo Comenia Script, přechod na kombinované hodnocení žáků a zavedení etické výchovy
 - Otevřené partnerství: zaměření více na rodiče- tripartitní schůzky, neformální setkávání